

Романів С.Р.

кандидат економічних наук, доцент

Сидоренко І.В.,

магістр, гр.ОАБм-11

Тернопільський національний економічний університет

Тернопіль, Україна

ТЕОРЕТИКО-ІСТОРИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАТИСТИКИ

У своєму дослідженні ми виходимо з того факту, що економічна статистика – це історична наука, яка виникла з практичних потреб людства. Статистику як науку пов'язують з часом виникнення держави [1].

Так, ще у часи Стародавнього світу з'явилася необхідність в обліку кількості населення для визначення величини податків, формування війська та ін. У середні віки здійснювався внутрігосподарський облік майна і земельних угідь, але він носив досить примітивний характер і задовольняв практичні цілі.

У другій половині XVII ст. статистика відбулася як наука. Представники школи політичних арифметиків Дж. Граунт та У. Петті узагальнюючи та аналізуючи цифрові статистичні дані, пробували довести закономірності розвитку суспільного життя.

У своїх перших статистичних працях зведеного характеру В.Петті провів розрахунок таких економічних показників як багатство і національний дохід, які були необхідні для узагальненої оцінки економічного рівня розвитку передових країн світу. І як результат - ідеї такої оцінки та аналізу економічного розвитку різних держав забезпечили побудову системи взаємопов'язаних показників у вигляді економічних моделей, основною з яких вважають «Економічну таблицю» французького економіста Ф. Кене. Яскравими розробниками методології економічної статистики стали бельгійський статистик А. Кетле, російський статистик Д. Журавський та ін. [1].

Слід зазначити, що розвиток статистики у XVIII-XXст. характеризується зростанням обсягу кількісних характеристик. Економічна статистика в Україні як вид обліку існує з початку 30-х років XX ст. [2].

В даний час значно зростає роль економічної статистики у вирішенні питань прискорення соціально-економічного розвитку на основі науково-технічного прогресу, інтенсифікації суспільного виробництва, удосконалення методів господарювання тощо.

Слід зазначити, що економічній статистиці як науці притаманний ряд суттєвих специфічних особливостей, що відрізняють її від інших суспільних наук. Такі ознаки пов'язані із пізнанням суспільно-економічних явищ, тобто характеристикою кількісної їх визначеності (характеристика чисельності населення, його природного руху і структури, виробництва продукції і надання послуг у різних галузях економіки, трудових ресурсів та їх використання тощо).

Економічна статистика розкриває конкретну сторону і особливості цих явищ і процесів в умовах визначеної території та часу, а за допомогою різних показників і методів охоплює всі галузі економіки, характеризує досягнутий ними рівень розвитку на даний момент або за певний період. Це дає можливість краще пізнати суть, характер, масштаби та швидкість змін у структурній перебудові галузей економіки в умовах ринку.

Характеризуючи предмет економічної статистики, ми виділили такі основні положення (рис. 1).

Економічна статистика при вивченні дійсності використовує такі методи та способи опрацювання даних як : групування статистичних даних у вигляді табличного і графічного зображення, розрахунок відносних та середніх величин, показників варіації, прийоми регресійного, кореляційного і дисперсійного аналізу; статистичних рівнянь залежностей; статистичних індексів; показників динаміки тощо [3].

Рис.1 Розуміння предмета економічної статистики

Крім того, економічна статистика для аналізу соціальних та економічних явищ використовує систему показників галузевих статистик при вивченні необоротних активів, процесу виробництва продукції, продуктивності праці, собівартості продукції та ін.

На рис.2 нами узагальнені основні завдання економічної статистики.

Рис.2 Завдання економічної статистики

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що економічна статистика – це статистична наука, яка досліджує кількісні сторони економічних явищ і процесів, що відбуваються у сферах матеріального та нематеріального виробництва. Вона тісно пов'язана з менеджментом фінансово-господарської діяльності, оскільки розробляючи статистичні показники і методи їх аналізу, забезпечує процес обгрунтування управлінських рішень.

Список використаних джерел :

1. Щурик М.В., Луцький І.М. Статистика : практ. посіб. Івано-Франківськ. 2004. 352с.
2. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.
3. Рошик І.А. Соціально-економічна статистика : навч. посіб. Рівне : НУВГП. 2010. 338с.